

عنوان مقاله:

نقش مولفه های منظر حسی در کیفیت محورهای مجهز محلی (مطالعه موردی: محور علیقلی آقا در اصفهان)

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات شهری، دوره 4، شماره 13 (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

افسانه لطفی - طراحی شهری- دانشگاه هنر اصفهان

بهادر زمانی - هیئت علمی دانشگاه هنر اصفهان

خلاصه مقاله:

شهر و فضاهای شهری افزون بر جلوه های بصری حاوی ویژگی های محسوس دیگری هستند که می توانند با تحریک حواس مخاطب، منشا برانگیختگی احساسات و شکل گیری خاطرات گردند. در گذشته کیفیت های ناشی از محرک های حسی مانند بوی نان تازه، ادویه و عطر، صدای سم اسب و چرخ گاری، صدای چکش مسگرها در محلات و بازارهای تاریخی به کالبد فضاهای شهری روح می بخشیدند. درحالی که منظر حسی در کالبد بی جان شهرهای امروزی متأثر از بوی دود و صدای بوق خودروها و مدرنیته شهری رنگ باخته است. از طرفی به دلیل تسلط و تفوق حس بینایی در فرایند ادراک، دریافت های ناشی از دیگر محرک های حسی همچون صداها، بوها، مزه ها و نموده های حس زمان با وجود نقش با اهمیت خود در کیفیت بخشی به فضای شهری و ایجاد فضای یاد و خاطره، کمتر مورد توجه برنامه ریزان و طراحان قرار می گیرند؛ در حالی که یکی از راه های ارتقای کیفیت فضاهای شهری، افزایش غنای حسی محیط به منظور به کارگیری تمامی حواس با هدف ایجاد جذابیت، افزایش شمولیت و امکان فعالیت برای همه اقشار اجتماعی، سنی، جنسی و افراد کم توان از نظر ادراک و حواس مانند افراد نابینا، ناشنوا و معلول می باشد. این مقاله ضمن تبیین رویکرد منظر حسی، تاثیر مولفه های آن را بر کیفیت محورهای مجهز محلی مورد بررسی قرار می دهد. این تحقیق از نوع مطالعه موردی است که با راهبرد همبستگی انجام شده است. محور علیقلی آقا از جمله محورهای تاریخی و مراکز محله ای فعال در شهر اصفهان می باشد که از دیرباز به دلیل دارا بودن عناصری چون مادی، بازارچه، مسجد و حمام، محوری پویا و سرزنده، دارای کیفیت های فضایی و نسبتا پاسخگو به نیازها و حواس مختلف ساکنان بوده؛ هرچند امروزه این کیفیت ها رو به افول هستند. در این مقاله پس از تبیین عناصر و کیفیت های منظر حسی، معیارهای ارزیابی کیفیت محورهای محلی با رویکرد منظر حسی در چهار سطح استخراج شد. سپس بر اساس معیارهای سطح چهارم (شاخص ها)، پرسشنامه طبق طیف هفت گزینه ای لیکرت تنظیم گردید و با استفاده از تکنیک های مشاهده میدانی، نقشه برداری رفتاری، مطالعات حس گردی، صدا گردی، مصاحبه و عکسبرداری و تحلیل رگرسیونی چند متغیره سلسله مراتبی کیفیت مولفه ها در محور علیقلی آقا مورد برداشت، ارزیابی و تحلیل قرار گرفت. یافته های تحقیق وجود رابطه معناداری را بین مولفه های منظر حسی و معیارهای کیفیت محور محلی نشان می دهد. از نظر میزان تاثیرگذاری مولفه های منظر حسی بر کیفیت های محور، اهمیت شاخص حس زمان بیش از دیگر شاخص ها می باشد و پس از آن به ترتیب مناظر بساوایی، بویایی، چشایی، صوتی و منظر بصری قرار دارند.

کلمات کلیدی:

منظر حسی، حواس پنج گانه، حس زمان، کیفیت فضای شهری، محور علیقلی آقا

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1370251>

